

РОЗПОДІЛ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ЗАГАЛЬНОЮ СЕРЕДНЬОЮ ОСВІТОЮ

М. СИЧОВА, к.е.н., доцент

Н. САРМАН, магістр

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Функції органів публічної влади у сфері загальної середньої освіти обумовлюються завданнями, які покладаються суспільством на освіту. Так, за законодавством України до переліку основних завдань загальної середньої освіти належить: виховання громадянина України; формування особистості учня, розвиток його здібностей і обдарувань, наукового світогляду; виконання вимог Державного стандарту загальної середньої освіти, підготовка учнів до подальшої освіти і трудової діяльності; виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина; реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань; виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин та рідної мови, національних цінностей Українського народу та інших народів і націй; виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів [1].

Реалізація перелічених завдань передбачає наявність чітких вимог до загальної середньої освіти на основі яких можна оцінити її якість. Такою вимогою є Державний стандарт загальної середньої освіти - зведення норм і положень, що визначають державні вимоги до освіченості учнів і випускників шкіл на відповідному рівні загальної середньої освіти та гарантії держави у її досягненні. Виконання Державних стандартів початкової, базової і профільної загальної середньої освіти є обов'язковим для закладів освіти, що забезпечують здобуття відповідної освіти. Держава виступає гарантом якості та доступності освіти. Розробку освітніх стандартів покладено на центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки (Міністерство освіти і науки України), а затвердження на Кабінет Міністрів України. Вони мають переглядатися не менше одного разу на 10 років [1].

Управління в галузі загальної середньої освіти здійснюється органами державного управління та органами місцевого самоврядування. Механізми державного управління включають цілі управління, ресурси управління, соціальний та організаційний потенціали, взаємозв'язки різних елементів управління. Механізм

державного управління розвитком загальної середньої освіти може бути визначений як мультиплікація інституційних механізмів державного управління, які у формі організаційної і регламентованої взаємодії між центром і об'єктами управління забезпечують розвиток педагогічного персоналу, контенту, навчального середовища, оцінювання, освітньої політики і менеджменту / фінансування системи загальної середньої освіти, процедурних механізмів організаційного, правового, економічного, політичного характеру, пріоритетність застосування яких обумовлюється функціями цієї системи, а їх ефективність визначається рівнем людського капіталу учасників освітнього процесу [2].

Управління системою загальної середньої освіти здійснюється:

- Міністерством освіти і науки України, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, іншими центральними органами виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади, які належать до системи загальної середньої освіти;
- обласними, Київською міською, районними, районними у місті Києві державними адміністраціями;
- органами місцевого самоврядування [1].

До основних повноважень місцевих державних адміністрацій у сфері освіти належить здійснення державного контролю на відповідних територіях за дотриманням законодавства з освіти, дитинства, сім'ї, молоді та дітей, соціального захисту населення, фізичної культури і спорту [3].

Важливим завданням дослідження є уточнення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері освіти. Особливої уваги потребує базовий рівень місцевого самоврядування – рівень територіальних громад. На цьому рівні діють сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи. Основний перелік повноважень щодо забезпечення функціонування закладів загальної середньої освіти віднесено до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад [4].

Таким чином, дослідження повноважень органів публічної влади щодо управління загальною середньою освітою дозволяє зазначити наступне. Основними рівнями управління у цій сфері є центральний, регіональний та місцевий. Відповідно основний перелік повноважень розподілено між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. В цій системі управління спостерігається посилення ролі місцевого самоврядування в забезпеченні функціонування закладів загальної середньої освіти, що цілком відповідає практиці більшості європейських країн. Крім того, в умовах демократизації та децентралізації відбувається активізація участі всіх учасників освітнього процесу в управлінні, а також зміна характеристик управлінського циклу від лінійних до консультативних, узгоджувальних, мережевих та інтегральних.

Список використаних джерел:

1. Про загальну середню освіту : закон України від 13 травня 1999 р. № 651-XIV. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.

2. Опорні школи. Повний перелік опорних шкіл (станом на 01.06.2019). Міністерство освіти і науки України [Електронний доступ]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/oporni-shkoli>, 07.08.2019.

3. Про затвердження Типового положення про конкурс на посаду керівника державного, комунального закладу загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 28 березня 2018 р. № 291. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0454-18>.

4. Про затвердження Положення про конкурс на посаду керівника закладу загальної середньої освіти Нікопольської міської ради : рішення Нікопольської міської ради від 14 грудня 2018 р. № 57/43-VII. – Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/1nHNlp3AQKIKmzEZQRg-uUJ3OpKOkIzrA/view>.